

diyanet

çocuk

Aralık 2023 Sayı: 521

dergisi

İSLAM MEDENİYETİNİN
ÖNCÜ ŞEHİRLERİ

TAKVİM VE ÇIKARTMA
HEDİYELİDİR.

Fiyatı: 25 ₺

Online Abonelik için

Telefon Numarası

(0312) 295 71 96 - (0312) 295 71 97

Faks Numarası

(0312) 285 18 54

E-Posta Adresi

dosim@diyanet.gov.tr

Web Sitesi Adresi

dergiabone.diyanet.gov.tr

Abonelik Ücretleri

Yurt İçi Yıllık
300 TL

Yurt Dışı Yıllık
Avrupa Birliği Ülkeleri için 48 EURO
İsviçre için 69 İsviçre Frangı
Avusturya için 69 EURO
ABD ve Kanada için 102 ABD Doları
Avustralya için 162 Avustralya Doları

Online Abonelik Dışında Abone Kaydı İçin

Abonelik ücretini Döner Sermaye Daire Başkanlığının T.C. Ziraat Bankası Ankara Mustafa Kemal Mahallesi Şubesi, TR61 0001 0024 8605 9943 0850 57 no'lu IBAN'ına yatırınız.

a) Posta yoluyla abone olmak isterseniz

Banka dekontu ile birlikte adınızı soyadınızı, telefon numaranızı, adres bilgilerinizi bildiren mektubunuzu "Diyanet İşleri Başkanlığı Döner Sermaye Daire Başkanlığı, Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 147/A 06800 Çankaya/Ankara" adresine gönderin.

b) Mail adresi üzerinden abone olmak isterseniz

Banka dekontu ile birlikte adınızı soyadınızı, telefon numaranızı, adres bilgilerinizi e-postaya ekleyerek dosim@diyanet.gov.tr adresine gönderin.

✉ cocukdergisi@diyanet.gov.tr

🌐 dergi.diyanet.gov.tr

🐦 [DiyanetCocuk](https://twitter.com/DiyanetCocuk)

📷 [diyanetcocukdergisi](https://www.instagram.com/diyanetcocukdergisi)

f [diyanetcocukdergisi](https://www.facebook.com/diyanetcocukdergisi)

Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni

Cafer Tayyar Doymaz

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Dr. Lamia Levent Abul

Mali İşler ve Dağıtım Sorumlusu

Ahmet Bulut

Editör

Esmâ Güner

Yayın Koordinatörleri

Hasan Yıldırım

Fatma Kaya

Sümeyye Oğul

Dijital Medya

Ömer Güçlü

Şahin Bodur

Tashih

Said Şan

İletişim

Diyanet İşleri Başkanlığı

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar

Bulvarı No: 147/A 06800 Çankaya/Ankara

Tel: (0312) 295 86 08

Faks: (0312) 295 61 92

Millî Eğitim Temel Kanunu (16.6.1983 gün ve 28442 sayılı Kanunu'nun 15'inci madde ile Değişik 55'inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince) Başkanlığımız yayınlarının öğrencilere tavsiyesinde bir sakınca yoktur.

Çizgi ve metinlerin bilimsel sorumluluğu yazar ve çizicilerine aittir.

Kapak Çizim

Özlem Güneş

Yayın Türü

Aylık, Yaygın Süreli Yayın

Diyanet Çocuk Dergisi (Türkçe)

Basım Tarihi: 24.11.2023

Basım Yeri: İstanbul

ISSN: 1300-8463

Tasarım

Merkez Repro Basım Yayın Ltd. Şti.

Zübeyde Hanım Mah. Devrez Sok. No: 1

Altındağ/Ankara Tel: (0312) 384 78 98

Baskı

İhlas Gazetecilik A.Ş. Merkez Mah. 29 Ekim

Caddesi İhlas Plaza No: 11 A/41 Yenibosna

Bahçelievler/İstanbul Tel: (0212) 454 30 00

Merhaba

2023 yılının son ayına geldik. Acısıyla, tatlısıyla bir yılı geride bırakıyoruz. Bu bir yıllık zaman dilimini güzel ve bereketli bir şekilde geçirmiş olmanızı diliyorum. Çünkü bizler için önemli olan hem bu dünyamız hem de ahiretimizi güzelleştirecek davranışlarla hayatımızı geçirebilmektir.

Dergimizin bu ayki gündemini "İslam Şehirleri" olarak belirledik. Mekke, Medine, Kudüs, İstanbul, Buhara, Semerkant, Taşkent, Saraybosna, Kurtuba, Gırnata, Şam, Bağdat, Tebriz, Kazan, Kahire ve diğer sayamadığımız şehirler... Hepsi dinimiz İslam ve biz Müslümanlar açısından çok önemli şehirlerdir. Çünkü bu bölgelerde İslam dini yaşanmış ve İslam medeniyeti bu bölgelerden dünyaya ışığını yaymıştır. Bizler de bu şehirlere gittiğimizde şehirlere yansıyan o ruhu ve maneviyatı hissederiz. İşte biz de dergimizde bu konuda yazılara, bulmacalara yer verdik.

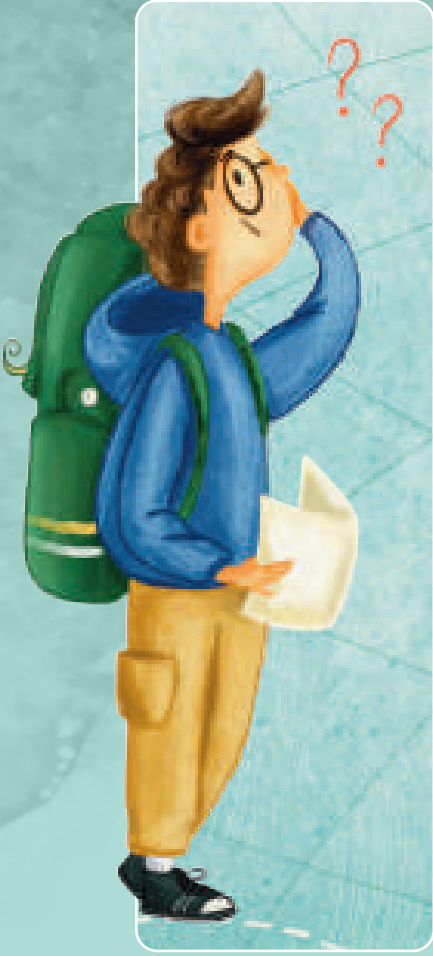
Ayrıca bu ay dergimizle birlikte sizler için bir takvim eki hazırladık. Odanızın bir köşesinde takviminize yer açmayı ihmal etmeyin.

Şimdiden yeni yılınızın hayırlar getirmesini temenni ediyorum. Hepinize keyifli okumalar diliyorum, sizleri Allah'a emanet ediyorum.

Dr. Lamia Levent Abul

İçindekiler

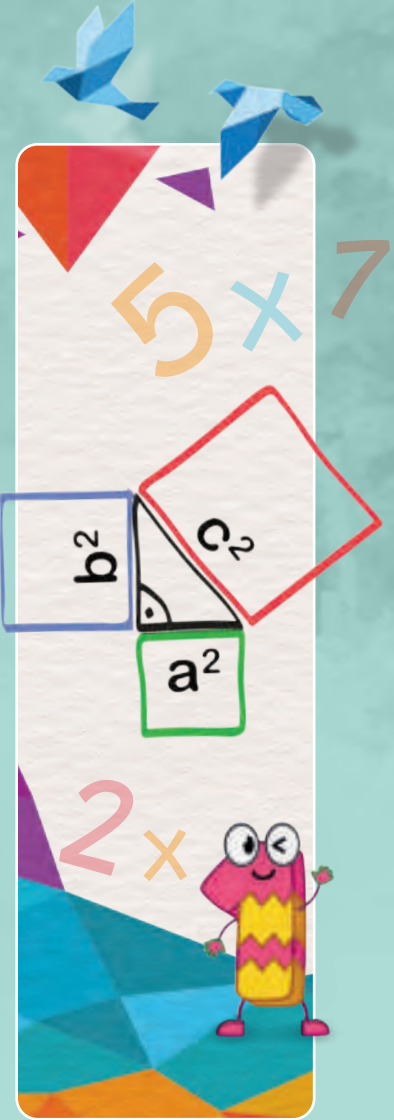
Mercek 4

Takvimim 8

Harika Yaratılış 16

Not Defterim 12

Resmimin Hikâyesi 18

Bilim Postası 20

Mercek	4
Bir Sorum Var	6
Takvimim.....	8
Alabalık ile Kalabalık.....	10
Not Defterim.....	12
Haydi Gidelim.....	14

Harika Yaratılış.....	16
Resmimin Hikâyesi	18
Bilim Postası.....	20
Zahid'in Mutluluk Defteri	22
Hayvanlar Âlemi.....	24
Çevremiz.....	26

Hayvanlar
Âlemi **24**

Yazı
Tahtam **28**

Bu Söz
Bize Ne
Söyler? **32**

Kalemlik **38**

Çevremiz **26**

İcat
Diyarına
Yolculuk **30**

Arkadaş
Arasında **34**

Bulmaca
Treni **40**

Yazı Tahtam.....	28
İcat Diyarına Yolculuk	30
Bu Söz Bize Ne Söyler?	32
Arkadaş Arasında	34
Allame Nine	36
Kalemlik	38

Bulmaca Treni	40
Neşeli Karikatürler	44
Sizden Gelenler.....	46
Bulmaca Çözümleri.....	48

BİZİM ŞEHİRLERİMİZ

Siz de sever misiniz yeni şehirler görmeyi, hiç gitmediğiniz mekânlarda dolaşmayı? Ben çok severim. Kiminde yüce dağlar vardır şehirlerin kiminde masmavi deniz kiminde uçsuz bucaksız çöl. Kimi hep yağmurludur kimi yakıcı sıcak. Kiminin yemekleri çok güzeldir kiminin tatlıları. Kiminde görkemli tarihî yapılar karşılar sizi kiminde yüksek teknoloji modern binalar. Yeni yerler görmek heyecan verir insana. Bazıları bu heyecanı öyle sever ki seyyah olur. Evliya Çelebi misali şehir şehir, ülke ülke gezer.

Görünmez Bağlar

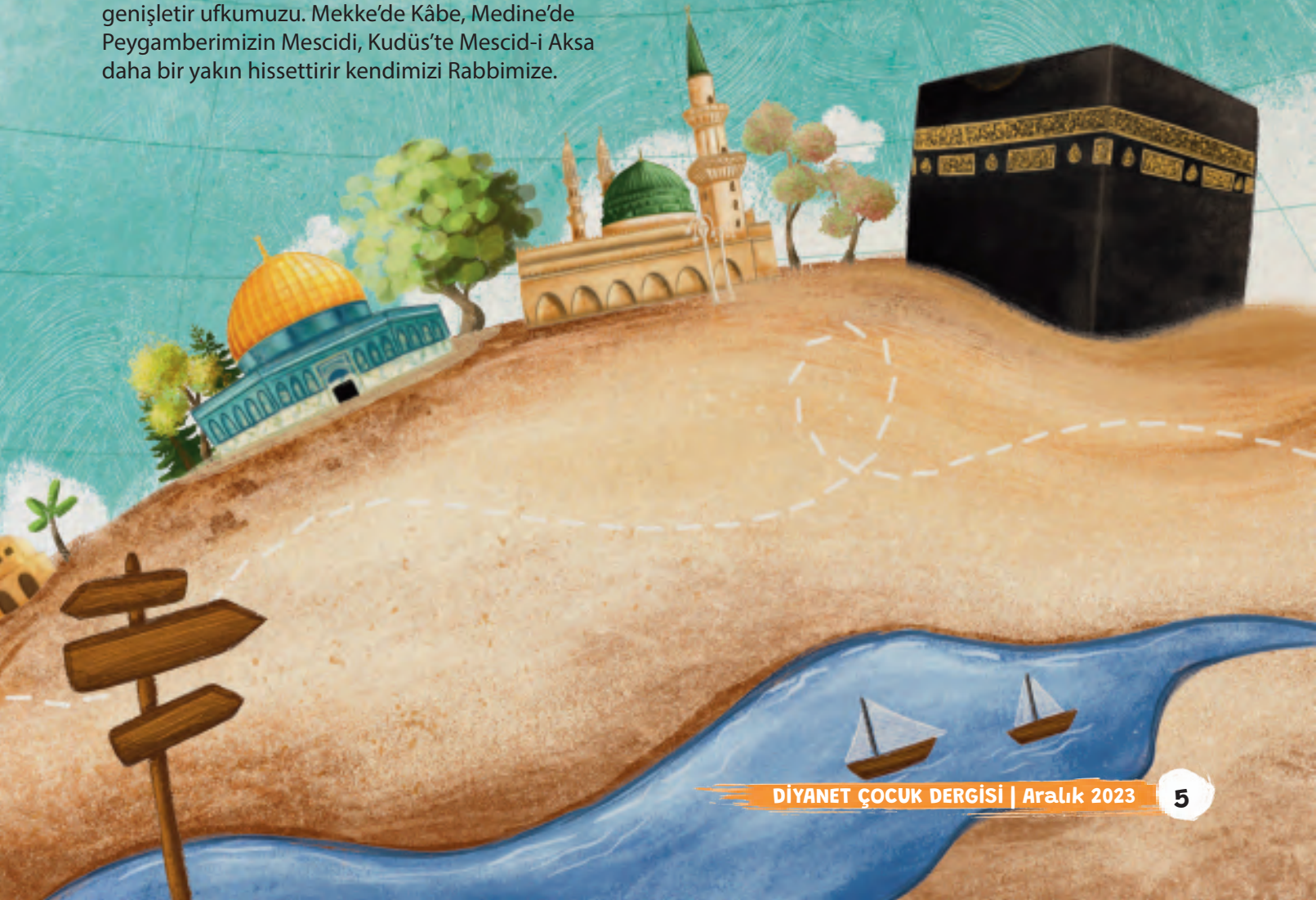
Bazı şehirleri hayatımızda ilk defa gördüğümüz hâlde kendimizi hiç yabancı hissetmeyiz. Onlarla aramızda adı konulamaz bir bağ, bir yakınlık vardır. Öyle severiz ki uzaklaşınca özleriz. Hatta bazen bir daha gitmek hasretiyle yanar tutuşuruz. Sadece kendi vatanımızda gezerken olmaz bu üstelik. Dünyanın dört bir yanındaki bazı şehirleri gezerken de aynı yakınlığı, aynı bağı hissederiz. Mekke, Medine, Kudüs, Saraybosna, Semerkant bizim ülkemizde değildir. Bazıları bin yıllıktır, bazıları yüz... Ama bir akrabamızın evine gitmiş kadar bizdendir, birçok şey tanıdaktır. Coğrafyası, iklimi, kültürü çok farklı olmasına rağmen kendimizi yabancı hissetmeyiz.

İslam Medeniyeti

Peki, bu bağ nedir; bu tanışıklık, bu sevgi nereden kaynaklanır? Acaba birileri kulaklarımıza aynı sözleri fısıldamış olabilir mi? Kesinlikle tam olarak budur. Bu şehirleri kuranlar, bu şehirleri yaşatanlar aynı medeniyet kaynağından beslenen insanlardır. Dilimiz, rengimiz, zevklerimiz farklı olsa da bizim aynı denize dökülen ırmaklar gibi büyük bir ortaklığımız vardır. Bu şehirlerin hepsinin üzerine İslam güneşi doğmuştur. Bir şehir nasıl kurulur, hepimize bunu İslam öğretmiştir. Şehrin merkezinde ne olmalıdır; şehirdeki yoksula, yetime nasıl yardımcı olunur; bitkiye, hayvana yaşam alanı nasıl oluşturulur; misafir nerede ağırlanır; ilim nerede öğrenilir... Bu mekânların yapılış amacı hep aynıdır. Hepsi de Allah'ın yarattığı cana verilen değeri gösterir. İşte tam da bu yüzden bu şehirler yabancı gelmez bize. Onlar İslam medeniyetinin somutlaşmış hâlidir. Semerkant'ın Registan Meydanı, İstanbul'un Sultanahmet Meydanı kadar genişletir ufkumuzu. Mekke'de Kâbe, Medine'de Peygamberimizin Mescidi, Kudüs'te Mescid-i Aksa daha bir yakın hissettirir kendimizi Rabbimize.

Öyle yakınızdır ki bu şehirlerle; atasözlerimizde, deyimlerimizde ve türkülerimizde yer veririz birbirimize. "Ana gibi yar, Bağdat gibi diyar olmaz." atasözü, I. Dünya Savaşı'nda Yemen'deki askerlerimiz için yazılan "Yemen Türküsü" en bilinen örneklerdir. Acılarımız ortak, sevinçlerimiz ortak olur. Beş vakit huzuruna durduğumuz Rabbimize, birbirimiz için dua ederiz. Peygamberimiz (s.a.s.) "Müminler, birbirlerini sevmede, birbirlerine merhamet ve şefkat göstermede, tıpkı bir organı rahatsızlandığında diğer organları da uykusuzluk ve yüksek ateşle bu acıyı paylaşan bir bedene benzer." buyurmuştur. Ekim ayından beri Filistin'den, Gazze'den can yakıcı haberler alıyoruz. Gazze'deki kardeşlerimizin, yaşadıkları acı ve haksızlıkların bir an evvel bitmesi için Allah'a çok dua edelim.

DİLİNİ YEMİNE ALIŞTIRMA!

SELİM: Ömer dün den beri düşünüyorum da...

ÖMER: Neye takıldın? Nedir seni düşündüren şey?

SELİM: Yazmak için kalem, dikmek için iğne ne kadar lazımsa konuşmak için de dil lazım. Şu kocaman dünyamızda dilimizi kullanarak düşüncelerimizi, duygularımızı, isteklerimizi söyleyebiliyor ve daha nice şeyi halledebiliyoruz. Dilimiz kadar kelimelerimiz de önemli ama!

ÖMER: Eee ne var bunda, bunun nesini düşünüyorsun?

SELİM: Dur da bir dinle.

ÖMER: Evet Selim, dinlemek için de kulak lazım demezsin umarım!

SELİM: Yok yok demem merak etme. Kulağı da başka zaman düşünürüz. Hani geçen gün sınıfta Ahmet ve Uğur az kalsın kavga edecekti, hatırladın mı?

ÖMER: Evet tabii ki, nasıl unutabilirim! Öğretmen araya girdi de Uğur paçayı kurtardı son anda.

SELİM: Sence yaşanan bu tartışmada en büyük sorun neydi?

ÖMER: Uğur'un sürekli yemin etmesi. Aslında söylediği doğrudu ama normalde de sürekli yemin ettiği için Ahmet ona inanmadı ve kavga büyüdü.

SELİM: Daha da kötüsü kimse Uğur'a tam güvenemiyor, hep şüphe duyuyor söylediklerinde...

ÖMER: Hımm... Şimdi anladım derdini. Doğruluğumuz ve güvenilirliğimiz sözlerimizden de belli olmalıdır, diyorsun.

SELİM: Süper hızlısın. Tam ben de aynısını diyecektim ki ağızımdan aldın. Dur, düşündüğüm şey daha bitmedi. Diyorum ki... Durduk yere yemin eden, dilini buna alıştıran insanlara nasıl kimse güvenmiyorsa yemine bu kadar ihtiyaç duyan insanlar da aynı zamanda kendilerine güvenmiyorlar. Hem zaten yemin etmek ciddi bir iş, bir sürü kuralı, sorumluluğu filan var. En iyisi dilimizi yemine alıştırmamak.

ARALIK AYINDA NELER OLMUŞ?

3 Aralık

Dünya Engelliler Günü

Engellilerin televizyon izlerken, telefon kullanırken, caddede yürürken karşılaştıkları birçok zorluk, engel vardır. Bu engellerin kaldırılması için çalışmalar yapılıyor. Televizyondaki programların işaret dili ile verilmesi bu engellerin kaldırılmasına bir örnektir. Böylelikle işitme engelliler televizyondaki içeriği anlayabilir. Bu tür çalışmaların daha da çoğalması gerekiyor. İşte 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde, engellerin kaldırılması için daha çok farkındalık sağlanabilir. Engelsiz bir dünyada yaşayabilmek dileğiyle...

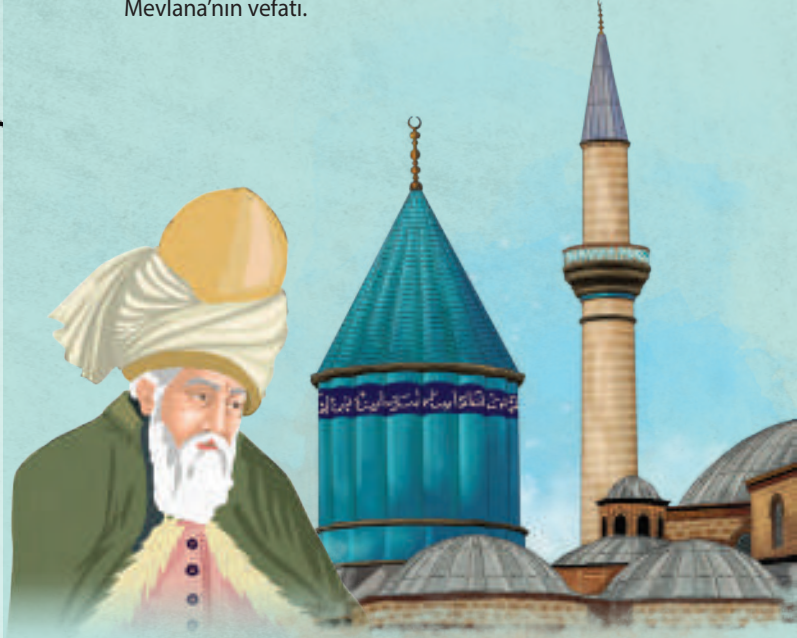
12 Aralık 1901

İtalyan mucit Guglielmo Marconi, telsiz-telgraf sistemini geliştirdi.

17 Aralık 1273

Mevlana'nın vefatı.

27 Aralık 1936

İstiklal Marşımızın şairi Mehmet Akif Ersoy'un vefatı.

NE EKELİM?

Patates dikimlerine ay sonuna doğru başlanır.

Lahana, havuç, turp, ıspanak, pırasa, marul gibi kışlık sebzelerin hasadına devam edilir.

Meralarda temizlik biçimi yapılır.

Hayvanların kışlık yem, ot ve yataklık muhafaza yerleri, kar ve yağmur suları girmeyecek şekilde kapalı tutulur.

NE YAPALIM?

Görme, işitme, zihinsel veya fiziksel engele sahip arkadaşlarınızı oynadığınız oyunlara katmalısınız.

İşaret dilini öğrenip işitme engeli olanlarla iletişim kurmaya çalışabilirsiniz.

Merhaba.

Görme engelli arkadaşlarınız için kitap okuyabilirsiniz.

Zihinsel engelli arkadaşlarınız sizi anlamada zorlanıyorsa anlayabileceği şekilde konuşmaya çalışabilirsiniz.

YAZAR OLMAK İÇİN

VATAN ŞAIRİ MEHMET AKİF ERSOY

İstiklal Şairimiz, 1873 yılının Aralık ayında İstanbul'da doğdu. İlk eğitimini babasından aldı. Bütün şiirlerini topladığı Safahat adlı kitabında babasından şöyle bahseder: "Hem babam hem hocamdır. Ne biliyorsam kendisinden öğrendim."

Başarılı bir eğitim hayatı geçirmiş, pek çok okuldan birincilikle mezun olmuştur. Babasının vefatıyla bir an önce meslek sahibi olmak istemiş ve dönemin Veterinerlik Fakültesi olan Baytar Mektebi'ne gitmiştir.

En fazla önem verdiği iki değer din ve dil olduğunu söylemiştir. Dil yeteneğinin olduğu bilinen şairimiz çok iyi derecede Arapça, Farsça ve Fransızca bilmekteydi. Ayrıca spora ilgi duymaktaydı. Yağlı güreş, gülle atma, ata binme, yüzme ve kürek çekme en sevdiği sportlardandı.

Veteriner hekimlik yapmak için Edirne'ye gönderilmiş ve burada 2 yıl görev yapmıştı. Kızına yazdığı bir mektupta, Edirne'nin buz gibi kışında dolaşıp, akşam bir ocaklı odada ateşe yaslandığında aldığı zevki hiç unutamadığını söylemişti.

Edirne, Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapmıştır. Avrupa'yı Anadolu'ya bağlayan önemli bir konumdadır. Ayrıca çok sayıda tarihî eser ve yapı bulunur. Mehmet Akif de Edirne'yi çok sevmiş ve Edirne'den "Mübarek Memleket" diye bahsetmişti. Edirne'ye duyduğu ilgide sadece orada çalışmış olmasının değil; Balkan Savaşlarının da etkisi vardır. Balkan Savaşlarında düşman işgaline uğrayan Edirne'yi hüznü buluyor ve sahipleniyordu.

İstiklal kelimesi Arapça bir kelime olup Türkçe'de bağımsızlık anlamına gelmektedir. Savaştan yorgun düşmüş ama özgürlüğüne düşkün bir millete İstiklal Marşı'ndan daha güzel bir hediye düşünülebilir mi?

Mehmet Akif Ersoy da bizlere hepimizin bildiği İstiklal Marşımızı armağan etmiştir. İstiklal Marşı'ndan aldığı para ödülünü kendisinin de paraya ihtiyacı olduğu hâlde hayır kurumlarına bağışlamıştır.

Ayrıca, İstiklal Marşı'nı yazdığı sırada, kâğıt bulamadığı için birkaç dizeyi yaşadığı yer olan Tacettin Dergâhı'nın duvarlarına yazdığı da söylenmekte... Tüm şiirlerini topladığı Safahat adlı eserine İstiklal Marşı'nı almamıştı. Çünkü bu şiirini Türk milletine armağan etmişti.

İyi bir öğretmen, başarılı bir devlet adamıydı. Ayrıca sporcu, şair, yazar ve veteriner hekim idi. Doğduğu ay olan Aralık ayında 1936 yılında vefat etmiştir. Vatan şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u rahmet ve minnetle anıyoruz.

SELÇUKLU'NUN BAŞKENTİ KONYA

İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Konya, Selçuklular, Karamanoğulları ve Osmanlılar gibi birçok önemli devletin izlerini taşımaktadır. Bu nedenle Müslüman Türk devletlerinin şehirleri içinde kıymetli bir yere sahiptir.

Selçuklu döneminde Konya, Süleyman Şah tarafından fethedilmiştir. Ardından Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti olmuştur. Başkent olduğu süre içerisinde ilim, sanat ve kültürel değerler çokça gelişme göstermiştir. Sonrasında şehri fetheden diğer devletler zamanında da burada birçok âlim yetişmiş, kültürel zenginlik niteliğinde mimari eserler ortaya konmuştur.

Peki, Konya deyince sizin aklınıza ne geliyor? Mutlaka içinizden oraya gidenler ya da Konya'da oturanlar vardır. Mesela benim aklıma Mevlana geliyor. Mevlana Celaleddin-i Rumi, Konya'da yaşayan önemli âlimlerden birisi. Döneminde ve daha sonrasında ilmî birikimiyle adını tüm dünyaya duyurmuş. Aynı zamanda kendisi bir şair. Mesnevi adında çok meşhur bir eseri var.

Bir de Konya'da çok önemli ve mimarisi çok güzel camiler var. Mesela Aziziye Camii bunlardan bir tanesi. Yine şehrin tam ortasında yer alan, Selçukluların en eski yapılarından birisi olan Alaaddin Camii yer alıyor. Ayrıca Konya'da, Avrupa'nın en büyük kelebek uçuş alanına sahip Konya Tropikal Kelebek Bahçesi bulunmaktadır. Burada birbirinden farklı 60 türde kelebek çeşidi var.

Yolunuz Konya'ya düştüğünde tüm bu güzellikleri görmeyi ihmal etmeyin.

VÜCUDUMUZUN ÖRTÜSÜ

Hafta sonu girdiğim sınavda bir soru dikkatimi çekti. Vücudumuzun örtüsü nedir? Sorunun cevabı sizin de bildiğiniz gibi deri. Deri konusunu öğretmenimiz derste uzun uzun anlatmıştı. Bu soruyu yapamasaydım öğretmenime ayıp etmiş olurdum. Tabii ki hiç düşünmeden cevabı işaretledim.

Deri demişken bildiklerimi size şöyle anlatayım: Deri, dokunma duygusu organıdır ve vücudumuzun en üstünü kaplayan bir katmandır. Doku ve kaslardan oluşuyor. Bu deri tabakasının altında yağ tabakası var. Yağ tabakası deyip geçmeyin, o olmasa canlılar buz tutardı.

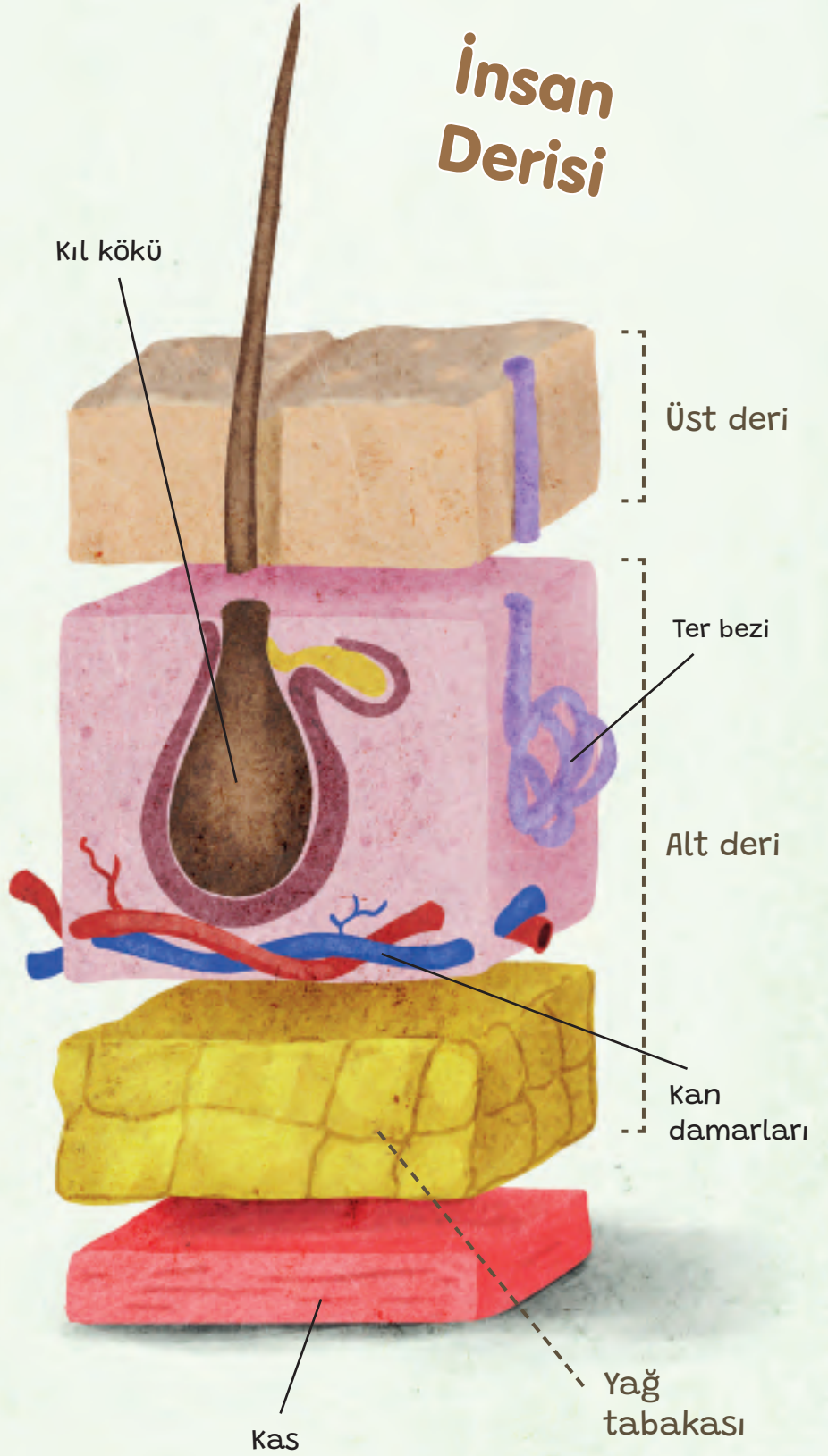

İnsan Derisi

Onun sayesinde vücudumuz sıcacık oluyor. Ayrıca derimiz, mikropların vücudumuza girmesine engel oluyor. Kemiklerimizi dış etkenlerden koruyor.

Derimizde beni en çok etkileyen özelliklerden biri de kendini yenilemesi. Tam da bu kendini yenilemesiyle ilgili başımdan daha doğrusu annemin başından geçen bir olayı anlatmak isterim. Annem bir ay kadar önce okul kıyafetlerimi ütülerken baş parmağının kenarını yakmış. Küçük bir yer ama biraz canı yandı kesin. Annemin canı yanınca çok üzüldüm. Yanık izi önce kabardı. Sonra yavaş yavaş söndü ve eski hâline dönmeye başladı. Derimiz ne kadar mucizevi bir yapıya sahip. Hemen kendini onarmaya başlıyor. Bu durum beni oldukça etkiledi. Öğretmenimiz de derimizin bir ayna görevi gördüğünü söyledi. Organlarımızda bir sorun olduğunda önce derimiz sinyal verirmiş.

Öğretmenimizin deriyle ilgili anlattıklarını dinlemiş olmam bayağı işe yaradı. Hem sınavdaki soruyu doğru cevaplamış oldum. Hem de burada size anlatmış oldum. Deriyle ilgili anlatacak daha çok fazla şey var. Ama aklımda kalanlar bu kadar. Unuttuklarımı hatırlamak için gidip defterimi tekrar okusam iyi olacak.

Mantarın Yolculuğu

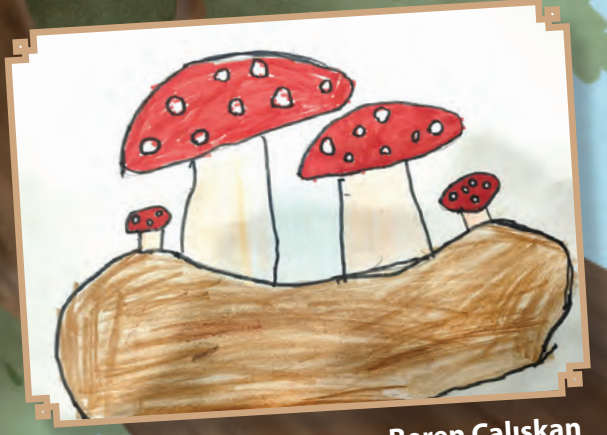
Uzunca bir bekleyişin ardından artık toprağın üzerine çıkmıştım. Toprağın altında sakladığım heyecanım ve merakım da benimle beraber yeryüzüne çıkmıştı. Hayal ettiğimden, tahmin ettiğimden ya da etmeye çalıştığımından çok daha güzeldi yeryüzü.

Toprağın altında cıvıltılı ötüşlerini dinlediğim, seslerinin renkleri kadar kendileri de renkli ve birbirinden güzel kuşlarla, aşağıda sadece uzun ve karmaşık köklerini gördüğüm kocaman ağaçlarla, çeşit çeşit bitkiler, renk renk çiçekler ve daha birçok canlıyla nihayet tanışmıştım.

İlk tanışmam yağmur ile olmuştu. Yağmur yağmaya başladı ve ilk damla gözümü sıyırıp yere düştü. Sonra yağmur birden şiddetini arttırdı ve gözlerimi kapatıp çaresizce ıslanmayı bekledim. Ama tuhaf bir şey olmuştu. Yağmur damlaları yere düşüyor fakat ben ıslanmıyordum. Şaşırmıştım. Bu nasıl olabilirdi ki.

Bu kadar şiddetli bir yağmurda ıslanmamam mümkün değildi. Gözlerimi açıp yukarı baktım ve bir de ne göreyim. Hemen arkamda aynı benim gibi kocaman bir mantar varmış. Tabii, büyüklüğü benim gibi değildi. Toprağın üzerine çıktığımda etrafımdaki ağaçları ve kuşları izlemekten arkama ya da yukarı bakmak hiç aklıma bile gelmemişti. Mantar beni yağmur damlalarına karşı âdeta bir şemsiye gibi koruyordu. İşte bu mükemmeldi.

Beren Çalışkan

Bu hikâye, Sizden Gelenler köşesinde geçen ay yayımladığımız yukarıda gördüğünüz resimden yola çıkılarak yazılmıştır.

Yeryüzüne alışana kadar onun gölgesinde büyüüp yetişmek bana hayatı kolaylaştıracaktı ve öyle de oldu. Yağmurlar yağdı, karlar yağdı, fırtınalar çıktı ama o beni hep korudu. Güneş sıcaktan yeryüzünü yakarken o bana gölge oldu. Aslında tam anlamıyla onun gölgesinde büyümüştüm.

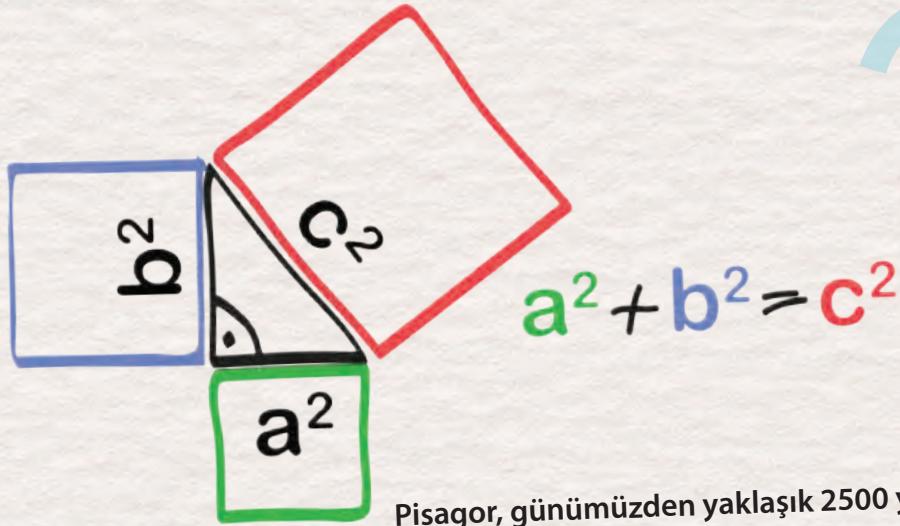
Aradan günler, aylar hatta yıllar geçti. Bana gölge olan o mantar artık yanımdan gitmişti. Şimdi gölgede olmak yerine gölge olma vakti gelmişti benim için. Hemen yanı başımda yeni bir mantar yeryüzüne merhaba demişti.

Şimdi ona bu yolculuğunda, kimi zaman gölge kimi zaman şemsiye kimi zaman da yol gösteren bir rehber olma vakti...

Sayıların Babası

PİSAGOR

Bugün size matematiğin gizemli dünyasını keşfetmemizi sağlayan biri hakkında konuşacağım: Pisagor! Evet, evet, matematiği daha eğlenceli hâle getiren bu özel kişiyi tanımaya hazır mısınız?

Pisagor, günümüzden yaklaşık 2500 yıl önce yaşamış bir matematikçi ve filozoftur. Onun buluşları, matematik öğrenmenin ne kadar kolay ve eğlenceli olduğunu bize gösterir. Pisagor, Antik Yunan'da yaşamış ve çalışmaları matematiğin temellerini atmada büyük rol oynamıştır. Şimdi, Pisagor'un matematiği nasıl eğlenceli hâle getirdiğini hep birlikte öğrenelim!

Pisagor'un en ünlü buluşlarından biri "Pisagor Teoremi" olarak adlandırılan bir matematiksel ilkedir. Üçgenlerle çalışırken kullanılan bu ilke, üçgenin kenarlarının uzunluklarıyla ilgili temel kuramlardandır. Üçgenin en uzun kenarını hipotenüs ve diğer iki kenarını da kısacası dik kenarlar olarak adlandırabiliriz. Pisagor Teoremi, hipotenüsün karesinin, diğer iki kenarın karelerinin toplamına eşit olduğunu söyler.

Pisagor, matematikte sadece üçgenlerle sınırlı kalmamıştır. Sayılarla da oynayarak ilginç keşifler yapmıştır. Ona atfedilen en özel buluşlardan birisi de çarpma cetvelidir.

Çarpma cetveli, matematiksel işlemleri daha kolay ve hızlı bir şekilde yapmanıza yardımcı olur. Özellikle çarpma işlemiyle ilgili bazı temel bilgileri bu tabloyla öğrenmek, matematiği daha eğlenceli hâle getirecektir.

Haydi, basit bir örnek üzerinden çarpma cetvelini diğer adıyla çarpım tablosunu inceleyelim:

X	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Bu sadece matematikle uğraşanlar için değil, aynı zamanda gerçek dünyada da kullanışlı bir ilkedir. Örneğin, bir bahçede çit yapmayı düşünün. Pisagor Teoremi, çitin ne kadar uzun olduğunu hesaplamak için size yardımcı olabilir!

Matematikle oynayarak, bu sırları keşfetmeye ne dersiniz? Belki de siz bir sonraki büyük matematikçi veya mucit olacaksınız!

KÖTÜLÜK KAÇACAK YER ARASIN

Sizler de üzgünsünüz değil mi? Ben de epey zamandır üzgünüm. Bazen canım hiçbir şey yapmak istemiyor. Sizde de öyle oluyor mu?

Günler, haftalar geçti. Üzgünlüğümüz geçmedi. Burası benim mutluluk defterim oysa. Keyifli, neşeli şeyler yazmayı seviyorum ama her zaman olmuyor işte. Savaşlar, çatışmalar, bombalar, çok yaralıyor bizi. Uykularımızı bölüyor. Hayatlarımızı, hayallerimizi paramparça ediyor. Çılgınlıklar, feryatlar, gökleri sarıyor. Renkler alaca bulaca, birbirine karışıyor. Yüreğimize, kelimelerimize hüznü bulaştırıyor.

Niçin üzgün olduğumun sebebini anladınız değil mi? Uzunca bir süredir Filistin toprakları ateş altında... İşgal altında tutulan o kutsal topraklara her gün bombalar yağıyor. Zaten zor şartlarda yaşayan kardeşlerimiz, hayatlarından koparılıyor.

Çocuklar enkaz altında... Onları görmeye dayanamıyoruz. On binlerce insan, evsiz barksız, aç susuz, ilaçsız, elektriksiz kaldı. Çok sevdikleri aileleri, akrabaları, komşuları derin acılarla bu hayattan koparıldı.

Savaşları kim sever, kim ister ki?.. Çok çok kötü insanlar. Ancak onlar çıkarır savaşları. Hiç acımazlar çocuklara, kadınlara, masum insanlara...

Hiç mi düşünmezler; çocukların hayallerini, yaşama sevinçlerini, umutla parlayan gözlerini... Hiç mi düşünmezler; çocukların bu dünyayı nasıl güzelleştirdiğini, nasıl şenlendirdiğini. Düşünmezler, merhamet etmezler, dedi annem. Kalpleri taşlardan daha katıymış meğer.

Birçok masum, canından oldu. Hayatta kalanlar ise yaşamlarını sürdürmek için çok çaba harcayacaklar. Okulda, evde, yolda aklıma geldikçe Gazze'deki savaşın sona ermesi için dua ediyorum. Annem babam; derslerime iyi çalışıp, büyük ve güzel işler başarmam için beni yüreklendirmeye çalışıyor. Büyüdüğümü, daha güçlendiğimi hayal ediyorum. Kötülerin korkusundan uykuları kaçsın. İyiler eninde sonunda galip gelecek.

Televizyonlardan, radyolardan, internetten iyi haberler geçsin. Savaşın sesi duyulmasın artık. Barış dalga dalga yayılsın. Yıkılan evler yeniden yapılsın. Bahçelerinde boy boy ağaçlar filizlensin, renk renk çiçekler açsın tekrar.

Oyun parkları, okullar, hastaneler, yollar... Hepsini yenilensin. Anneler, babalar, ağabeyler, ablalar, dedeler, nineler kimseler ağlamasın. Çocuklar şarkı söylesin yine parklarda, bahçelerde. Koştursunlar neşeyle. Evler, okullar şenlensin. Kötüler çok uzaklara gitsin. Çocuklara hatta kimselere görünmesin.

Bu güzel düşünceler çok mu zor gerçekleşir, ne dersiniz? Belki sanıldığından kolay. Güçsüz, çaresiz değiliz aslında. Her birimiz iyiliğin uçlarından tutarsak, kötülerin gücü elbette zayıflayacak! Yeter ki iyiliğe uzanalım, ona sahip çıkalım. Onu ayağa kaldıralım. Baş tacı yapalım. Küçük bir tebessüm, küçücük bir destek bile olsa iyiliği küçümsemeden turalım bir ucundan. Dalga dalga yayalım. Kötülük, kötüler kaçacak yer arasın...

VATOZ BALIĞI

Dünyanın tüm sularında yaşayan vatoz balığı, kemikleri olmayan kıkırdaklı bir yapıya sahiptir. Geniş ve yassı bir gövdeleri vardır. Gözleri gövdenin üzerinde yer alır. Gözlerinin arkasında bulunan deliklerden suyu alır ve solungaçlarıyla bu suyu boşaltırlar.

Vatozlar uzun ince bir kuyruğa sahiptirler. Savunma anında kullandıkları kuyrukları dikenli ve zehirli bir yapıdadır. Aynı zamanda elektrik yüklü olan bu kuyruk, avını şoklayabilir.

Vatozlar pelerini andıran yüzgeçleriyle ileriye doğru atılarak yüzerler. Yüzgeçlerinin alt kısmında bulunan sensör benzeri duyu organları sayesinde gözlerine gerek kalmadan avlarının manyetik alanlarını tespit ederek avlanırlar.

Vatoz balıkları deniz kabukluları ve solucanlarla beslenen etçil canlılardır. Kendini kumun altına gizleyerek uyurlar. Böylece avcılardan korunmuş olurlar.

En küçük vatoz balığı yaklaşık 10 cm boyunda ve yarım kilo ağırlığındadır. En büyük türü olan manta vatozu ise yaklaşık 7 metre boyunda ve 1,5 ton ağırlığındadır.

Vatoz balıkları iyi bir temizlikçidir. Akvaryumda beslenen vatoz balıkları cam ve taşlara yapışarak tüm yosunları temizlerler.

ÇEVRECI PIKNİK SEPETİ

Merhabalar, bendeniz piknik sepeti. Neşeli ve sıcacık bir günde, doğayla iç içe geçirdiğiniz hoşça vakitlerin en yakın yoldaşım. Hasırdan emek emek örülen bedenim epeyce sağlamdır. Tabak, çanak, çatal, kaşık, tuz, karabiber ne varsa doldururlar tepemden aşağı. Kapağım da açılır kapanır şekilde tasarlanmıştır. Bu nedenle çok işlevsel bir eşyayım. Sahiplerim de çok vefalı insanlar doğrusu. Bunca senedir beni çok iyi kullandılar. İplerim ve kapağım ilk günkü gibi sapasağlam. Geçtiğimiz sene yine güneşin sıcaklığını göstermeye başladığı harika bir günde, piknikçi sahibim beni köşemden aldı. Piknik yaptığımız doğa harikası bir yer var. Yemyeşil ağaçları, yanından akan buz gibi deresiyle çok güzel bir yer. Bu harika yerde pikniğe çıkmak için başladık hazırlıklara.

Piknikçi sahibim kavun, karpuz, çatal, kaşık ne bulduysa doldurdu içime. Mangal, termos ve hamak kardeşlerimle bagajda yerimizi aldık. Tıngır mıngır yollarda, birbirimize çarpa çarpa, neşeli şarkılarla düştük yollara. Ancak piknik alanına yaklaştıkça bir gariplik olduğunu hissettik. Arkadaşım termos:

-Allah Allah, buraya gelince burnumuza çiçek kokuları dolardı. Bu pis koku da nedir acaba?

Piknik sepeti:

-Bilemedim ki termos kardeş. Biraz sonra anlarız neler olduğunu.

Bagaj kapağının açılmasıyla karşılaştığımız manzara bizi şoka uğrattı. Her yer pikniğe gelen insanların bırakıp gittiği çöplerle doluydu. Kötü kokunun kaynağını da gözlerimizle görmüş olduk. Yalnızca piknik alanı değil yanından akan derenin suyu da kirlenmişti. Plastik şişeler, yiyecek artıkları, poşetler yüzüyordu. Bizimle birlikte diğer gelen piknikçiler de bu kötü manzarayla karşı karşıya kaldılar.

Piknikçi:

-Neler olmuş buraya böyle? Bu doğa harikası yer nasıl da mahvolmuş.

Başka bir piknikçi söze karıştı:

-Buralar bu kadar kirlendiyse insanların çevreye duysuzca davranmasından kaynaklandı. Eee madem insanoğlu bu hâle getirdi. Yine temizlemek de bize düşer.

Gelen her piknikçi temiz bir alanda piknik yapmak istiyordu. Piknikçilerden biri yanında fazladan getirdiği çöp poşetlerini herkese dağıttı. Herkes işin bir ucundan tutunca bir saat içinde ortalık tertemiz olmuştu. Sonra herkes neşe içinde eğlencesine döndü. Top oynayan mı ararsın, ip atlayan mı... Hamaklarını kurup sallananlar, çayını yudumlayıp kuş cıvıltılarını dinleyenler. Herkes harika bir gün geçirdiğinde hemfikirdi. Akşama doğru piknik bitiminde herkes kendi çöpünü topladı. Bir de kocaman bir tabela hazırlayıp bir tahta yardımıyla piknik alanının girişine çaktılar. Pankartta ise çok önemli bir mesaj yazıyordu.

Benim adım doğa, size önemli bir mesajım var. Ağaçların, kuşların kısacası tüm canlıların eviyim ve tertemizim. Ve temiz kalmaya devam etmek istiyorum. Bu yüzden tekrar geldiğinde nasıl bulmak istiyorsan öyle bırak. Çünkü herkes aynı şekilde düşünerek bir başkasına iyilik ederse, o iyilik tıpkı bir zincir gibi dolanıp kendisini bulur.

A MI B MI?

1

Hz. Muhammed'in Miraç
geçisi Mescid-i
Aksa'da bineği
"burak"ı bağladığı
yer neresidir?

- A) Burak Duvarı
B) Mescidin kapısı

5

Hz. İsa Peygamber'in
annesini Hz.
Meryem'in ibadet
ettiği mabet
nerededir?

- A) Mekke
B) Kudüs

2

İsrailoğullarının
kendilerine gelen
peygamberlerin sözünü
dinlememesinden de
bahsedilen Kur'an'ın en
uzun suresi hangisidir?

- A) Yasin Suresi
B) Bakara Suresi

6

Mescid-i Aksa'da
kurşuni renkli kubbeye
sahip, Hz. Ömer'in
Kudüs'ü fethinden
sonra yapılan cami
hangisidir?

- A) Kible Mescidi
(Aksa Camii)
B) Mescid-i Ebu Bekir

7

Tarihî Kudüs
şehrini çevreleyen
surları hangi
Osmanlı padişahı
yaptırmıştır?

- A) Fatih Sultan Mehmet
B) Kanuni Sultan
Süleyman

3

Peygamberimizin bir
gecede Mescid-i Aksa'ya
götürüldüğünü duyar
duymaz inanan sahabe
kimdir?

- A) Talha b. Ubeydullah
B) Ebu Bekir es-Siddik

4

Kâbe, yeryüzündeki
ilk mescittir.
Yeryüzünde yapılan
ikinci mescit
hangisidir?

- A) Mescid-i Aksa
B) Ayasofya Camii

8

Haçlılar Kudüs'ü
ne zaman işgal
etmiştir?

- A) 15 Temmuz 1099
B) 15 Ağustos 1099

9

Kudüs'ün
fethedileceğine inanan
Nureddin Mahmud
Zengî, Mescid-i Aksa'ya
konulması için ne
yaptırmıştır?

- A) Kumaş seccade
B) Minber

10

Selahaddin-i Eyyubi Kudüs'ü Haçlı işgalinden ne zaman kurtarmıştır?

- A) 2 Ekim 1187
(Bir Miraç Gecesi)
B) 15 Temmuz 1099

14

Bilim, medeniyet, sanat ve kültür açısından Avrupa'nın hayran kalıp etkilendiği Endülüs'te Müslümanlar kaç yıl hüküm sürmüştür?

- A) 781 yıl
B) 12 yıl

17

Tarihte ilk kez uçmayı deneyen Endülüslü Müslüman bilim adamı kimdir?

- A) Leonardo da Vinci
B) Abbas bin Firnas

11

711 yılında İspanya'yı fetheden ve iki kıta arasındaki boğaza adı verilen ünlü Müslüman komutan kimdir?

- A) Halid bin Velid
B) Tarık bin Ziyad

15

"La Gâlibe illallah (Allah'tan başka galip yoktur.)" sözü hangi sarayın kemerleri ve duvarlarında yazmaktadır?

- A) Endülüs'teki el-Hamra Sarayı
B) İstanbul'daki Çırağan Sarayı

18

Tıp dünyasında birçok ilke imza atan, cerrahinin atası olarak kabul edilen Endülüslü Müslüman bilim adamı kimdir?

- A) ez-Zehravî
B) Ali Kuşçu

12

Afrika ve Avrupa kıtaları arasındaki boğazın adı nedir?

- A) Cebel-i Tarık
B) İstanbul

19

Endülüs'ün Kurtuba şehrinde doğan, fikirleriyle Batı'yı etkileyen Müslüman filozof kimdir?

- A) Evliya Çelebi
B) İbn Rüşd

13

Avrupa'nın İslam ile tanışmasını sağlayan Endülüs bölgesi şu an hangi ülke sınırları içerisinde bulunmaktadır?

- A) İspanya
B) İtalya

16

Hangisi Endülüs şehirlerindendir?

- A) Gırnata ve Kurtuba
B) Semerkant ve Kazan

20

Endülüslü Müslüman düşünür İbn Tufeyl'in yazdığı hangi eser, Robinson Crusoe romanına ilham vermiştir?

- A) Hayy b. Yakzan
B) Don Kişot

11. YÜZYILDAN BUGÜNE CERRAHİ ALETLER

Bisturi, dağlama koteri, katarakt iğnesi...

İnsanlar çeşitli hastalıklar ya da yaralar nedeniyle ameliyat olmak zorunda kalır. Ameliyatlar oldukça önemli cerrahi işlemlerdir. Bu işlemlerde çeşitli özel aletler kullanılır.

Bu aletlerin nasıl bulunduğunu, nasıl tasarlandığını öğrenmek ister misiniz?

11. yüzyılda Türk-İslam ve Avrupa coğrafyasında pek çok isim tıp alanında çalışmalar yapar. **Zehravî** isimli âlim de bu alanda çalışan bilim insanlarından biridir.

O, cerrahi aletlerin resimlerini çizerek tanıtan ilk cerrahdır. Bundan dolayı "**Cerrahinin Babası**" olarak bilinir.

11. yüzyıla kadar cerrahi işlemler dağlama, kan alma gibi basit tedavilerden ibaretken Zehravî, tasarladığı aletler ve bulduğu tedavi yöntemleri ile cerrahinin ve o dönemdeki cerrahi teknolojisinin gelişmesine büyük katkı sağlar.

Cerrahi faaliyetlerde kullanılan makaslar ve bıçaklar, uçları farklı biçimde olan ameliyat aletleri, onun tasarladığı cerrahi aletlerden yalnızca bir kaçıdır. Zehravî, **Kitâbü't-Tasrîf** isimli eserinde iki yüze yakın ameliyat aletinin resimlerini çizerek, kullanım alanlarını detaylı bir şekilde anlatır.

Zehravî, kitabında aletlerin şekilleri kadar onların imalinde kullanılacak metallerin özellikleri üzerinde de önemle durur. Bademcik ameliyatında kullanılan makasa benzer alet, neşter, pense, diş taşı kazıyıcısı, sondalar, sırt omuru çıkıklarını yerleştirmek için germe bandı ve çeşitli testerele onun kitabında anlattığı eşyalardandır.

O, yetişmekte olan cerrahlara, farklı dikiş tarzlarını, karın yaralarında sekiz dikişi, iki iğne ve bir iplikle yapılan dikişi öğretir. Cerrahlar, ameliyat yerini ya da yaraları dikmek için kullanılan, bağırsaktan yapılmış özel ipliği yani katgütü kullanmayı da Zehravî'nin kitabından öğrenirler. O bu çalışmaları ile ameliyat sonrası dikiş izlerini en aza indirmeyi amaçlar.

Bunun yanında yaraların irin toplamasından apselerin boşaltılmasına, diş hastalıklarının tedavisinden yüz sivilcelerine pek çok alanda yeni tedavi yöntemleri bulur. Onun kaleme aldığı Kitâbü't-Tasrîf 17. yüzyıla kadar tüm dünyada hekimlerin baş ucu kitabı olmuştur. Avrupa ve İslam tıp kitapları arasında ameliyat aletlerini resimlerle tanıtan ilk eserdir. Bu aletlerin birçoğu bugün hâlâ kullanılmaktadır.

Resimler: İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi - İstanbul

Aşağıdaki sayfada bir deyimün kelimelerinin anlamları yer almakta. Anlamlarına bakarak kelimeleri gösterilen boşluklara yazın. Deyimin anlamını da yandaki sayfada göreceksiniz.

1

Burumuzun altında, çenemizin üstünde yer alan; yemeye, içmeye, konuşmaya ve nefes almaya yarayan boşluk.

_____ N D A N _____

2

İstiridyenin içinde oluşan beyaz, yuvarlak ve parlak değerli taş.

3

Bir şeyi etrafa dağıtmak, serpmek.

_____ M A K _____

Atalarımız Ne Demek İstemiş?

Söylenen sözlerin dinleyeni nasıl etkilediğini bilirsiniz. Bu yüzden düşüncelerimizi aklımıza ilk gelen sözcüklerle değil de özenle seçtiğimiz sözcüklerle ifade etmeliyiz. Güzel bir üslupla ve seçilmiş kelimelerle söylenen her söz dinleyen için bir inci kadar kıymetlidir.

NEHRİN ÖTE YANI MAVERAÜNNEHİR

Ali ile arkadaşı Türkan, araştırmacı ve macerasever çocuklardı. Hayallerinde geçmişteki İslam bilginleri gibi ilim yolculuğuna çıkmak vardı. Bir gün Ali'nin eline eski bir harita geçti. Haritaya bakar bakmaz ikisinin de gözleri heyecanla parıladı. Harita, Maverünnehir adında bir yerin yolunu gösteriyordu.

Maverünnehir'in ne demek olduğunu araştırırken, "nehrin arka tarafı veya ırmağın öte yanı" anlamına geldiğini öğrendiler. Ali'yle Türkan buranın bilinmeyen yönlerinin keşfi için harita üzerinden yola çıktılar. Yaptıkları yolculukta enteresan bilgilere tanık oluyorlardı. Haritadan Ceyhun Nehri'nin bu efsane bölgenin sınırı olduğunu öğrendiler. Araştırırken baktıkları kitaplarda bölgeyle ilgili şu bilgiler yer alıyordu:

"Üzerinde birçok Türk boyunun yaşadığı Maverünnehir bölgesi İslam medeniyetinin önemli havzalarındandır. Türkistan, Semerkant, Buhara, Kaşgar, Merv ve Hive gibi şehirlerin yer aldığı bölge Maverünnehir olarak da anılır. Seyhun ve Ceyhun nehirleri arasında kalan bu topraklar İslam medeniyetinin görkemli yapı örneklerine ev sahipliği yapar. Buhara'da yer alan Kalan Minaresi, Semerkant'ta Registan Meydanı, Hive'de İçan Kale; Orta Asya Türk-İslam sanatı ve mimarisi açısından çok önemlidir. Bu bölge, kâğıt ve çini sanatının tarihteki en iyi örneklerinin görüldüğü göz kamaştırıcı gerçek bir hazinedir. Bölge aynı zamanda taç kapılarıyla ünlüdür.

Maverünnehir 8. yüzyılda İslam'la tanışmıştır. Burada çok sayıda âlim yetişmiştir. Tasavvuf ekolleri bakımından zengin bir çeşitliliğe sahip olan bölge, başta Türkler arasında olmak üzere İslam'ın yayılmasında öncü olmuştur.

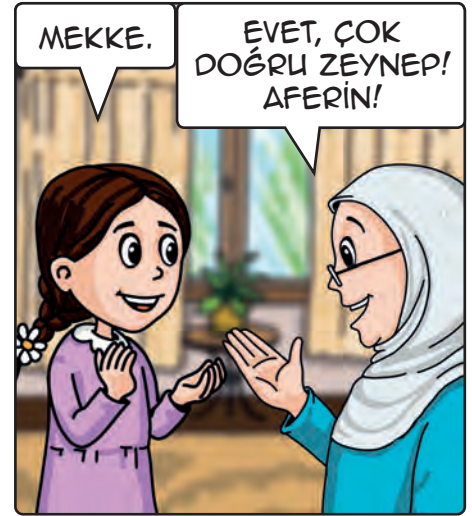
Türkistan'ın bir başka önemli şahsiyeti de Ahmet Yesevi'dir. Pir-i Türkistan olarak bilinen Ahmet Yesevi'nin yetiştirip Anadolu'ya gönderdiği derviş ve alperenler Anadolu ve Balkanların İslamlaşmasını sağlamışlardır."

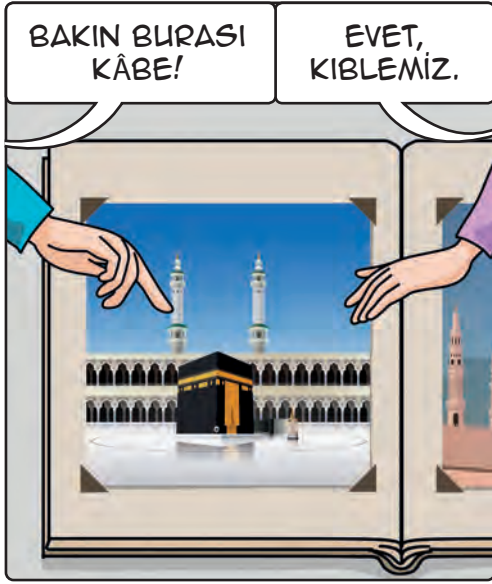
Çocuklar bu bilgileri okuduktan sonra bu bölgeyi en yakın zamanda görmek istediler.

İmam Buhari, İmam Tirmizi, İmam Maturidi, Farabi, İbni Sina, Zemahşeri ve Ali Kuşçu gibi âlimler buradan çıkmıştır. Onların ürettiği eserler dünya bilimine büyük katkı sağlamıştır. Özellikle Türkistan bölgesi astronomi alanındaki çalışmalarıyla ünlüdür. Sultanların destekleriyle önemli gözlemevlerinden bazıları burada kurulmuştur.

HİCAZ

KIVIRCİK'IN SEVİNCİ

Koyunları sevmeyenimiz yoktur herhâlde. Hele onların kuzuları ne tatlıdır değil mi? İlkbahar geldiğinde kırlar, koyun ve kuzu sesleriyle dolar. Me, mee, meee...

İşte bu sevimli hayvanların yumuşacık elbiseleri vardır. Biz onlara yün diyoruz. Hikâyemiz de tam olarak burada başlıyor aslında; “Kıvırcık” isimli bir koyunun sırtında... İlkbaharın sonunda koyunların yünleri uzamaya başlar. Kıvırcık'ın da yünleri çok uzamıştı. Sıcaklar arttıkça bu yünler onu çok terletiyordu. Kıvırcık, insanlara baktığında soğuk havalarda kalın, sıcak havalarda ise ince elbiseler giydiklerini görmüştü. Oysa onun ve diğer koyunların tek bir elbisesi vardı. Bu elbise uzadıkça kesilmesi gerekiyordu. Yaşadığı çiftlikteki insanlar buna “kırkmak” diyordu. Kıvırcık sabırsızca “Benim yünlerim ne zaman kırılacak?” diye melemeye başlamıştı bile.

Bir sabah Kıvırcık'ın beklediği şey oldu. Elinde garip bir aletle yanına yaklaşan çiftlik sahibi, Kıvırcık'ı yere yatırdı. Daha sonra isminin makas olduğunu öğrendiği o aletle yünlerini kesmeye başladı. Kıvırcık, önce bir yerlerinin acıyacağını düşünerek çok korkmuştu. Neyse ki korktuğu şey başına gelmedi. Yünleri kesilirken biraz gıdıklansa da artık kendini hafiflemiş hissediyordu. Sevinçle çiftliğin içinde koşturmaya başladı. Ona, yünleri kesilen diğer koyunlar da eşlik edince, etrafta zıplayıp hopleyan koyunların sayısı çoğaldı.

Aradan günler geçti. Kıvırcık'ın aklında henüz çözemediği bir soru vardı. Acaba insanlar kesilen yünleri ne yapıyordu? Bu yünler ne işe yarıyordu? Yoksa onları çöpe mi atıyorlardı? Tabii ki öyle yapmıyorlardı! Çiftlik sahibi, önce bu yünleri güzelce yıkayıp çamaşır ipinde kuruttu.

Sonra da birazından iplik birazından da yastık ile yorgan yaptı. Tüm bu olanları hayretle seyreden Kıvırcık'ın aklına bir soru daha geldi: "Çiftlik sahibi, neden yünlerin bir kısmını iplik yaptı?"

Bu sorunun cevabını öğrenmesi de uzun sürmedi. Çiftlik sahibinin eşi, bahçeye birkaç tane kazan kurdu. Sonra bu kazanların altını ateşle tutuşturdu. Kazanların içinde bir miktar su ve adını bilmediği rengârenk otlar vardı. Kazanlar ısındıkça suyun rengi de otların rengiyle aynı oluyordu. Çiftlik sahibinin eşi, ipleri kazanlara daldırıp çıkardıkça iplikler de renklenmeye başladı. Kimi ipler beyaz, kimi ipler mavi, pembe ya da kırmızı renge dönüşmüştü. İpler, tekrar kuruması için asıldı. Aradan biraz zaman geçtikten sonra Kıvırcık'ı hayretler içinde bırakan bir şey oldu. Çiftlik sahibinin eşi, bu renkli ipler ile kendisi, eşi ve çocukları için kazaklar örmeye başlamıştı. Yünlerin kazağa, yorgana veya yastığa dönüştüğünü görmek Kıvırcık'ı oldukça heyecanlandırmıştı. Çiftlikte daha başka heyecan verici şeyler de oluyordu.

Örneğin, hayvan atıkları bile bağ, bahçe ve tarlalarda doğal gübre olarak kullanılıyordu. İnsanlar buna "geri dönüşüm" diyordu.

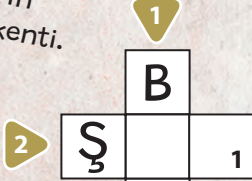
Kıvırcık, hiçbir şeyin israf edilmediği bu çiftlikte yaşamayı çok seviyordu. O sevinçle sabah akşam melemeye devam etti: "Me, mee, meee..."

Tarihî İslam Şehirleri

İlk olarak çengel bulmacada şehirleri bulun. İkinci olarak ikinci sayfada bulunan tarihî eserleri çizgi bulmacaya yerleştirin. Son olarak çengel bulmacanın içindeki rakamlar ile çizgi bulmacadaki rakamları eşleştirin. Ortak rakamlar o tarihî eserin hangi ülkeye ait olduğunu bulmamıza yardımcı olacak.

1 Irak'ın başkenti.

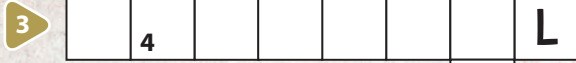

15 İran'da Türk izlerinin görüldüğü şehir.

14 Endülüs'te el-Hamra Sarayı'nın bulunduğu şehir.

13 Timurlulara başkentlik yapmış ve şu anda Özbekistan'da bulunan şehir.

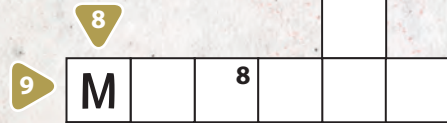
2 Suriye'nin başkenti.

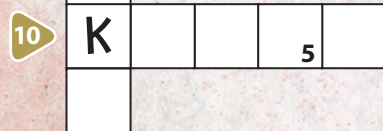
3 Süleymaniye Camii, Sultanahmet Camii ve daha birçok tarihî caminin bulunduğu şehrimiz.

12 Mısır'ın başkenti.

11 Özbekistan'ın başkenti.

10 Yeryüzünde kurulan ikinci mabedin yani Mescid-i Aksa'nın bulunduğu şehir.

7 Endülüs Emevi Devleti'nin başkenti.

4 Özbekistan'ın bir şehri. Bu şehir, Kubbetü'l-İslam unvanına sahip üç şehirden biridir.

8 Yeryüzündeki ilk mabedin yani Kâbe'nin bulunduğu şehir.

5 Bosna Hersek'in başkenti.

6 Tataristan'ın başkenti.

9 İçinde Peygamberimizin (s.a.s.) mescidinin de bulunduğu ilk İslam şehri.

Mescid-i Nebevi

Kubbetü's-Sahra

el-Banuelo

İmam-ı Azam Türbesi

Kâbe

Ayasofya Camii

Şirdar Medresesi

Mostar Köprüsü

Kul Şerif Camii

Kalan Minaresi

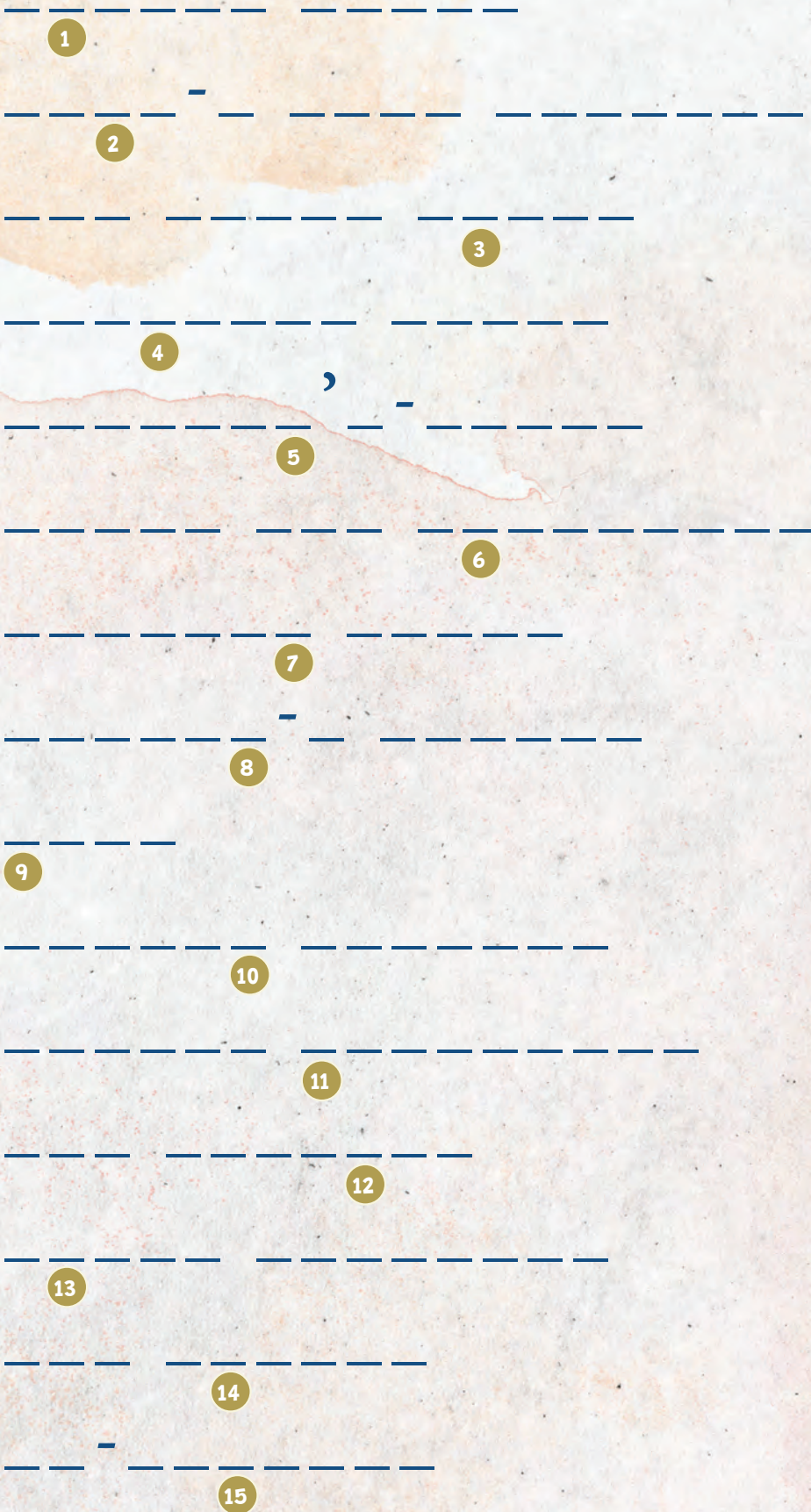
Barak Han Medresesi

Gök Mescid

Ümeyye Camii

Kurtuba Camii

Bab Zuweila

Birlikte dünyadaki camileri gezelim mi? Sizin için çeşitli ülkelerden camileri bir araya getirdik. Bu camilerin bulunduğu ülkeleri, harita üzerinde bulun. Koordinatları da camilerin yanındaki boş kutulara yazın.

Eğer yolunuz bu ülkelere düşerse artık hangi camide namaz kılabileceğinizi biliyorsunuz.

II. Hasan Camii:

Fas'tadır. Atlas Okyanusu üzerindedir. Minaresi, 210 metre yüksekliğinde dünyanın en yüksek minaresi unvanını taşır.

Al-Rahma Camii:

Suudi Arabistan'ın Cidde şehrinde. Kızıldeniz'de sanki yüzyür gibi görüldüğü için Yüzen Cami adıyla bilinmektedir.

Amerika Diyanet Merkezi Camii:

Caminin yanı sıra konferans salonu, sosyal tesisleri, sanat atölyeleri gibi yapılar da vardır. 2016 yılında açılmıştır.

Petersburg Merkez Camii:

Rusya'dadır. Orta Asya tarzında inşa edilmiş bir camidir. 1913 yılında açılmıştır.

Brüksel Ulu Camii:

Belçika'dadır. Ülkenin başkentinde kurulduğu için adını başkentten alır. Avrupa'dadır.

Şamahı Ulu Camii:

Azerbaycan'dadır. Dünyanın en eski camilerindendir. 734 yılında inşa edilmiştir.

Sultan Kabus Ulu Camii:

Umman'ın başkenti Muskat'tadır. Cami Hint kum taşından yapılmıştır.

Roma Camii:

İtalya'nın en büyük camisidir. 1995'te ibadete açılmıştır.

Büyük Nur Sultan Camii:

Kazakistan'dadır. Orta Asya'nın en büyük camisidir. Bu yüzden rekorlar kitabına girmeye aday olduğu söylenmektedir.

Jamiu'l-Alfar:

Sri Lanka'nın başkenti Kolombo'dadır. Renginden dolayı "Kırmızı Mescit" olarak anılmaktadır.

Kristal Camii:

Malezya'dadır. Çelik, cam ve kristalden yapılmıştır. 2008 yılında yapılmıştır.

Dünyadan Yükselen Ezan Sesleri

Nileyn Camii: Sudan'ın başkenti Hartum'dadır. Nil Nehri kıyısındadır. İki Nil'i birleştirdiği için iki Nil anlamına gelen "Nileyn" ismi verilmiştir.

Krue Se Camii: Tayland'dadır. 400 yıllık bir camidir. Kubbesi yoktur.

Mashkur Jusuf Merkez Camii: Kazakistan'dadır. Caminin dışı, kazak çadırlarına benzemektedir.

Köln Dİtib Merkez Camii: Almanya'nın en büyük camisidir. 2017 yılında ibadete açılmıştır.

İstiklal Camii: Endonezya'nın Cakarta şehrinde. Güneydoğu Asya'nın en büyük camisidir. Ülkenin bağımsızlığı hatırasına yapıldığı için bu adı almıştır.

Zeytune Camii: Tunus'tadır. 8. yüzyıldan bir camidir. Cami içinde eğitim öğretim de yapılmaktadır. Büyük bir kütüphanesi vardır. Bu sebeple üniversite gibidir.

Cenne Ulu Camii: Mali'nin Cenne şehrinde. 13. yüzyılda yapılmıştır. Çamur ve hurma ağacı kerestelerinden yapılmıştır. Bu sebeple yağmurlardan, havalardan aşınan cami, her yıl yeniden onarılır.

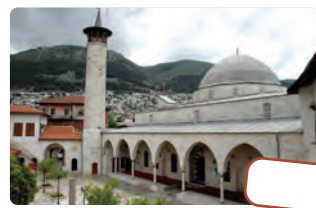
Mescid-i Şah: İran'ın İsfahan şehrinde. 17. yüzyılda yapılmıştır.

Vezir Han Camii Pakistan'dadır. 17. yüzyılda yapılmıştır. Babür dönemine ait bir camidir.

Huaisheng Camii: Çin'dedir. Sahabilerin deniz yoluyla gittiği ülkede Hz. Sad b. Ebu Vakkas'ın inşa ettirdiği camidir. 630'lu yıllarda inşa edilmiştir.

Habib-i Neccar Camii: Antakya'da 638 yılında inşa edilmiştir. 6 Şubat 2023 yılında depremde yıkılan cami yeniden inşa edilecektir.

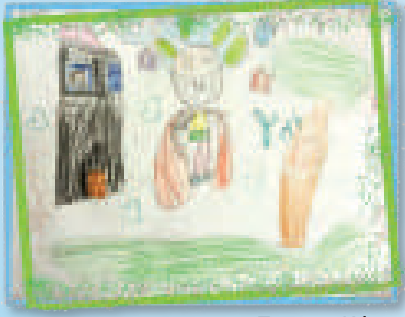
NEŞELİ KARİKATÜRLER

Hazırlayan
Ahmet Çakıl

Aşağıdaki iki karikatür birbirinin aynı gibi görünse de arasında tam 9 fark var. Bakalım kısa sürede bulabilecek misiniz?

Zeynep Kılınç

Meryem Çilek

Zeynep Hüma Pulat

Yusuf Yıldız

Ahmet Akif Sunar

Hilal Atmaca

Murat Uyar

Rukiye Sena Duman

Muhammet Tarık Gür

Sümeyye Şimşek

Hümeyra Gök

Hanife Asel Bölükbaş

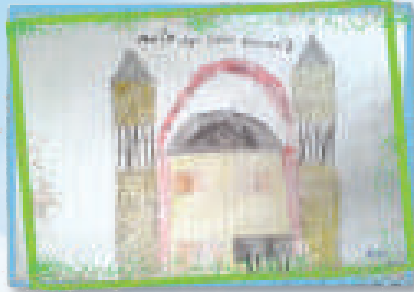
Mehmet Akif Çeri

Hacer Saka

Muhammed Tarık
Ziyad Akgün

Betül Öztürk

Büşranur Pufa

Betül Kutmaoğlu

Umut Hanzala Tamer

Mektubu Gelenler

Abdulkadir Koçyiğit
Fatıma Enise Kılıç
Meryem Tamer

Sizden Gelenler köşemize gönderdiğiniz resimlerin birinden yola çıkarak her ay bir hikâye yazdığımızı biliyor musunuz? Bu hikâyeyi **18. sayfada** yayımladığımız **"Resmimin Hikâyesi"** köşesinde okuyabilirsiniz.

Tabiat, doğa temalı fotoğraflarınızı cocukdergisi@diyanet.gov.tr adresine adınızı, soyadınızı, yaşınızı ve fotoğrafı çektiğiniz yeri yazıp konu kısmına FOTOĞRAF yazarak göndermeyi unutmayın!

3...2...1...0...1...2...3

Sümeyye Nur Coşkun, 10,
Zonguldak

Zehra Kılıçer, 8,
Niğde

Ayşe Arslan, 13,
Afyonkarahisar

Bulmaca Çözümleri

28. Sayfa

1- A	11- B
2- B	12- A
3- B	13- A
4- A	14- A
5- B	15- A
6- A	16- A
7- B	17- B
8- A	18- A
9- B	19- B
10- A	20- A

32. Sayfa

AĞZINDAN İNCİ SAÇMAK

40. Sayfa

ŞAM: ÜMEYYE CAMİİ
BAĞDAT: İMAM-I AZAM
TÜRBESİ
KAZAN: KUL ŞERİF CAMİİ
İSTANBUL: AYASOFYA CAMİİ
KUDÜS: KUBBETÜ'S-SAHRA
TAŞKENT: BARAK HAN
MEDRESESİ
KURTUBA: KURTUBA CAMİİ
MEDİNE: MESCİD-İ NEBEVİ
MEKKE: KÂBE
SARAYBOSNA: MOSTAR
KÖPRÜSÜ
SEMERKANT: ŞİRDAR
MEDRESESİ
KAHİRE: BAB ZUWEİLA
BUHARA: KALAN MİNARESİ
TEBRİZ: GÖK MESCİD
GİRNATA: EL-BANUELO

42. Sayfa

- II. HASAN CAMİİ: G13
- AL-RAHMA CAMİİ: H17
- AMERİKA DİYANET
MERKEZİ CAMİİ: G8
- BRÜKSEL ULU CAMİİ: F14
- BÜYÜK NUR SULTAN
CAMİİ: E19
- CENNE ULU CAMİİ: I13
- PETERSBURG MERKEZ
CAMİİ: E16
- ZEYTUNE CAMİİ: G14
- HABİB-İ NECCAR
CAMİİ: G16
- HUAİSHENG CAMİİ: H23
- İSTİKLAL CAMİİ: J22
- JAMİU'L-ALFAR: I20
- KRİSTAL CAMİİ: I22
- KRUE SE CAMİİ: I22
- KÖLN DİTİB MERKEZ
CAMİİ: F14
- MASHKUR JUSUF
MERKEZ CAMİİ: E19
- MESCİD-İ ŞAH: G18
- NİLEYN CAMİİ: I16
- ROMA CAMİİ: F15
- SULTAN KABUS ULU
CAMİİ: H18
- ŞAMAHI ULU CAMİİ: G17
- VEZİR HAN CAMİİ: G19

45. Sayfa

diyanet
çocuk
dergisi

[Faint, illegible text covering the majority of the page, likely bleed-through from the reverse side.]

